

Туташинський Василь,
*кандидат педагогічних наук,
завідувач відділу технологічної освіти,
Інститут педагогіки НАПН України*

ПІДХОДИ ДО ПРОЄКТУВАННЯ МОДЕЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ТЕХНОЛОГІЙ

У процесі проєктування модельних навчальних програм з предмета «Технології» використовувалися компетентнісний, особистісно орієнтований, діяльнісний, культурологічний, інтегрований, аксіологічний та інші методологічні підходи [1; 2].

Компетентнісний підхід забезпечує спрямованість освітнього процесу на досягнення інтегральних результатів у навчанні, якими є загальні (базові, ключові) і спеціальні (предметні) компетентності тих, хто здобуває освіту. При цьому компетентність визначається як динамічна комбінація знань, способів мислення, поглядів, цінностей, навичок, умінь, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно провадити навчальну і подальшу професійну діяльність.

Реалізація проголошеного концепцією «Нова українська школа» компетентнісного підходу в навчанні має враховувати особистісні інтереси та здібності учнів і учениць, забезпечувати розвиток необхідних у реальному житті компетентностей. Тому не менш важливо зорієнтувати процес навчання на розвиток особистості.

Особистісно орієнтований підхід враховує індивідуальні, вікові, особистісні особливості кожної дитини, її задатки, здібності, інтереси, професійні наміри. Його застосування необхідне як у процесі формування змісту, так і в процесі вибору та реалізації проєктів, організації діяльності учнів і учениць.

Діяльнісний підхід базується на психологічних положеннях про те, що психіка людини, формування її свідомості нерозривно пов'язана з її діяльністю і нею обумовлена. Взаємодіючи з світом, людина самовизначається в системі

життєвих відносин, розвивається як особистість. Через діяльність і в процесі діяльності особистість формується, стає сама собою. Діяльнісний підхід у навчанні спрямований до внутрішньої активності людини, що викликана її мотивацією до навчання, особливою організацією змісту і методикою навчання та усвідомлена як особистісно значуща. Метою діяльнісного підходу у навчанні є розвиток особистості як суб'єкта життєдіяльності, що означає: ставити цілі, планувати їхнє досягнення, організовувати і контролювати процес розв'язання завдань, оцінювати результати й відповідати за них, рефлексувати. Діяльнісний підхід нерозривно пов'язаний із компетентнісним, виконуючи певні дії у освітньому процесі, розмірковуючи над їх виконанням, усвідомлюючи потребу в них та оцінюючи їх важливість, людина тим самим розвиває у себе компетентність у тій чи іншій сфері життєдіяльності [3].

Культурологічний підхід дозволяє розглядати педагогічну діяльність як сукупність культурних компонентів. Педагогічні факти й явища при застосуванні культурологічного підходу розкриваються з урахуванням реальних культурних процесів у минулому, сьогоденні та майбутньому. Культурологічний підхід розглядає феномен культури стрижнем розуміння людини, її свідомості і життєдіяльності, культуротворчості. Насамперед це гуманістична позиція, що визнає людину суб'єктом культури, її головною діючою особою [4, с.306].

Аксіологічний підхід не тільки проголошує людину як найвищу цінність суспільства, як це визначено Конституцією України, і визначає самоціль суспільного розвитку, але і дозволяє вивчати різні явища (у тому числі й педагогічні) з точки зору закладених у них можливостей задоволення потреб людини.

У процесі проектування модельних і навчальних програм, розроблення змісту навчання з технологій, застосовувався також *інтегративний підхід*, що надає можливість поєднувати можливості різних освітніх галузей, навчальних предметів та курсів [5, с. 46].

Список використаних джерел

1. Державний стандарт базової середньої освіти. Постанова КМУ від 30.09.2020 р. № 898. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
2. Туташинський В. І. Модельна навчальна програма «Технології. 7-9 клас» для закладів загальної середньої освіти. https://drive.google.com/file/d/1qKH_x13oVPTGgY6-21PmjG21HLoml8cK/view
3. Туташинський В. І. Методичні рекомендації до модельної навчальної програми «Технології». Використання модельних навчальних програм в освітньому процесі гімназії: методичні рекомендації / Голуб Н.Б., Васильєва Д.В., Засєкіна Т.М., Науменко С.О., Туташинський В.І., Яценко Т.О. [Електронне видання]. Київ. КОНВІ ПРІНТ, 2021. 145 с.
4. Туташинський В. Проектування навчальних програм і підручників для 7–9 класів з навчального предмета «Технології». *Проблеми сучасного підручника*. 2024. (32). С. 306-314.
5. Тарара А., Сушко І. Інтегративний підхід у процесі реалізації змісту технологічної освіти в гімназії. *Інноваційні наукові дослідження у галузі педагогіки та психології: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*. Запоріжжя: Класичний приватний університет. 2019. С. 46-50.